

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2022 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron,
sprawy skazanych: **Z. K. i A. S.**
za czyny z art. 190 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. X Ka 994/21,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza
w Warszawie z dnia 19 lipca 2021 r., sygn. III K 716/17
na podst. art. 535 § 3 k.p.k.

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanych kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Z. K. została oskarżona o to, że w dniu 15 listopada 2016 roku w W. na bazarze „[...]” kierowała groźby pozbawienia życia wobec B. A., przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. **A. S.** został oskarżony o to, że w dniu 14 listopada 2016 roku w W. na bazarze „[...]” kierował groźby pozbawienia życia wobec B. A., przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2021 roku, sygn. akt III K 716/17, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie:

1. oskarżoną **Z. K.** uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. skazał ją na karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
2. oskarżonego **A. S.** uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. skazał go na karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził solidarnie od oskarżonych na rzecz oskarżycielki posiłkowej **B. A.** kwotę 2500 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
4. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził solidarnie od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego **M. A.** kwotę 2500 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
5. na podstawie art. 41a § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych zakaz kontaktowania się w jakikolwiek bezpośredni sposób z oskarżycielami posiłkowymi **B. A.** i **M. A.** na okres 3 lat;
6. na podstawie art. 41a § 1 i 4 k.k., art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych zakaz zbliżania się do oskarżycieli posiłkowych **B. A.** i **M. A.** na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 3 lat.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonych. W wyniku tego sąd odwoławczy zmienił orzeczenie jedynie w zakresie środków kompensacyjnych i karnych.

Kasację od wyroku sądu odwoławczego wywiódł obrońca, zarzucając mu rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art 433 § 1 k.p.k. w zw. z art 17 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej i w następstwie tego uchybienia niezasadne zaakceptowanie przypisanego przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie w wyroku o sygn. akt III K 716/17 popełnienia przestępstwa przez oboje skazanych z art. 190 § 1 k.k., w sytuacji, w której pokrzywdzona **B. A.** nie złożyła w toku postępowania skutecznie wniosku o ściganie **Z. K.** oraz **A. S.**, co stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą, o

której mowa art 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a co sąd okręgowy winien wziąć pod uwagę w ramach kontroli odwoławczej i wydać rozstrzygnięcie uchylające wyrok sądu pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedziona przez obrońcę skazanych kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Nie ma racji skarżący twierdząc, że w realiach niniejszej sprawy oskarżycielka posiłkowa nie złożyła skutecznego wniosku o ściganie skazanych Z.K. oraz A. S.. Podnosząc powyższy zarzut obrońca wskazywał, że opisując zdarzenie z udziałem A. S., w rubryce przeznaczonej na złożenie wniosku o ściganie, widnieje jedynie podpis pokrzywdzonej oraz data 14.11.2016 roku, zaś jako osoba, wobec której pokrzywdzona miała złożyć wniosek o ściganie wskazany jest nie A. S., ale mężczyzna o imieniu S., obywatel A.. Nadto obrońca wskazywał także, że zeznając w dniu 15 listopada 2016 roku pokrzywdzona nie złożyła wniosku o ściganie w związku z czynem popełnionym przez Z. K..

Lektura akt nie potwierdziła jednak sformułowanego przez obrońcę zarzutu.

Ustawa nie wprowadza szczególnej formy wniosku, co oznacza, że może on zostać złożony zarówno pisemnie, jak i ustnie do protokołu (art. 143 § 1 pkt 1 k.p.k.). Istotne jest przy tym, aby w sposób jednoznaczny została wyrażona wola ścigania, chociażby zawierająca się w formule „żądania ukarania winnych” (zob. np. uchwała SN z dnia 13 października 1971 r., VI KZP 34/71, OSNKW 1972/1/2; wyrok SN z dnia 21 maja 1973 r., III KR 89/73, Biul. SN 1973/12/205; wyrok SN z 12.12.1985 r., II KR 372/85, OSNKW 1986/9–10/80).

W niniejszej sprawie, w protokole przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej, w dniu 14 listopada 2016 roku, B. A. wskazała m. in: „w dniu 14.11.2016 r. w godz. 13:10-13:35 w W. na terenie targowiska [...] mężczyzna obywatel Armenii o imieniu A. groził mi śmiercią. Obawiam się spełnienia tych gróźb i wnoszę o ściganie i ukaranie tych ludzi za groźby kierowane wobec mnie” (k. 23). Z uwagi na fakt, iż kolejnego dnia ponownie doszło do zdarzenia z udziałem pokrzywdzonej, złożyła

ona w tym zakresie zeznania uzupełniające, wprost wskazując, iż czyni to „w nawiązaniu do złożonego przeze mnie zawiadomienia w dniu wczorajszym (...)”, obejmując – jak należy uznać – złożonym wnioskiem o ściganie sprawców gróźb karalnych także zdarzenie z dnia 15 listopada 2016 roku. Początkowo postępowanie było bowiem prowadzone w sprawie zdarzeń opisanych jako groźby pozbawienia życia kierowane wobec B. A. w okresie od dnia 29 września do 15 listopada 2016 roku, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (k. 51) – a zatem jedno przestępstwo, odnośnie do którego pokrzywdzona złożyła wniosek o ściganie wprost, w sposób niemogący budzić jakichkolwiek wątpliwości. Przypomnieć zaś należy, iż zgodnie z art. 12 § 1 i 2 k.p.k., w sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek postępowanie z chwilą złożenia wniosku toczy się z urzędu, a w razie złożenia wniosku o ściganie niektórych tylko sprawców obowiązek ścigania obejmuje również inne osoby, których czyny pozostają w ścisłym związku z czynem osoby wskazanej we wniosku. Nadto, po pierwotnym umorzeniu dochodzenia, B. A. złożyła zażalenie na tę decyzję, dotyczącą kierowanych wobec niej gróźb, artykułując dążenie do ścigania i ukarania sprawców popełnionych na jej szkodę przestępstw (k. 53).

Przesłuchiwana po raz kolejny w charakterze świadka w dniu 8 sierpnia 2017 roku pokrzywdzona, odnosząc się do obu zdarzeń, podczas których doszło do kierowania gróźb pozbawienia życia pod jej adresem, wyraźnie zeznała, iż „A. i Z. (...) chcą przejąć nadzór na bazarem, oni chcą się wzbogacać (...). Czuję się cały czas zastraszone, obawiam się o siebie, męża, podtrzymuję złożony wniosek o ściganie i ukaranie sprawcy. (...) Nie wiem co sprawcy gróźb mieli osiągnąć zeznając takie rzeczy, nie powinni mi grozić” (k. 60v).

Niezależnie od powyższych okoliczności, w doktrynie przyjmuje się, że w przypadku braku wyraźnego oświadczenia, czy też istnienia wątpliwości w tym zakresie, wniosek o ściganie można złożyć w każdym czasie, także po wniesieniu aktu oskarżenia. Wymóg taki spełnia również oświadczenie pokrzywdzonego, że przyłącza się do procesu roli oskarżyciela posiłkowego. W takiej sytuacji wola ścigania jest wyraźna i brak uprzedniego wniosku o ściganie uznać należy za konwalidowany (J. Kosonoga (w:) red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, Warszawa 2017, s. 204-

205; T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. 1, Warszawa 2014, s. 107). W tym kontekście odnotować trzeba, że podczas rozprawy w dniu 24 maja 2019 roku pokrzywdzona złożyła oświadczenie o chęci działania w charakterze oskarżyciela posiłkowego i z takim statusem występowała w toku postępowania przed sądem (k. 284). Nie sposób zatem uznać, by nie wyrażała jednoznacznie niezbędnej woli ścigania i ukarania sprawców w toku prowadzonego postępowania karnego w rozumieniu art. 12 § 1 k.k. Wniosek taki byłby zupełnie dowolny, mając także na uwadze fakt, że działający wszak w jej imieniu pełnomocnik w mowie końcowej przed sądem I instancji wprost wskazał, że wnosi o skazanie oskarżonych (k. 790).

W realiach sprawy, postępowanie obejmujące zdarzenia stanowiące przedmiot postępowania kasacyjnego niewątpliwie wskutek złożenia niezbędnego wniosku o ściganie toczyło się z urzędu. Tym samym wywiedziona przez obrońcę kasacja nie mogła zostać uwzględniona i należało ją oddalić jako oczywiście bezzasadną, obciążając skazanych kosztami postępowania kasacyjnego.

[as]